

Alli Paasikiven säätiön väitöskirjarahoituksen vaikuttavuusarviointi – lyhyt raportti

Gaia Consulting

1.11.2018

Sisältö

Johdanto ja taustaa

Väitöskirjatyön vaikuttavuus säätiön alalla

Tutkimuskysymykset ja menetelmät

Koko aineiston kuvailu

Nostoja kyselystä

Bibliometrinen analyysi

Case-tarkastelut

Vaikuttavuuden kehittämisajatuksia

gaia 



1. Johdanto ja taustaa



- Alli Paasikiven säätiö työskentelee perheen sosiaalisen turvallisuuden lisäämiseksi yhteiskunnassa sekä kotien henkisen ja aineellisen tason kohottamiseksi
- Tarkoituksensa toteuttamiseksi säätiö hankkii varoja ja käyttää niitä apurahoja myöntämällä muun muassa yleisen kansalaiskunnan ja sosiaalisen vastuuntunnon kohottamiseksi, puutteessa elävien kansalaisryhmien elintason ja toimeentulomahdollisuuksien parantamiseksi, asunto-olojen ja asumistason kehittämiseksi, lasten ja nuorison huollon ja ammattikasvatuksen edistämiseksi sekä kotien taloudellisiin ja sosiaalisiin kysymyksiin liittyvän tutkimus- ja valistustyön tukemiseksi. (Sääntöjen 3§)
- Säätiön päätoimintamuotona ovat tutkimusapurahat sekä kulttuuri- ja kehittämisapurahat
- Tutkimusapurahat kohdentuvat tutkimushankkeisiin ja väitöskirjatyöhön
- Tässä vaikuttavuuden pilottihankkeessa tavoitteena on kartoittaa ja kommunikoida säätiön väitöskirjarahoituksen vaikuttavuutta yleisesti, antaa vaikuttavuuden kehittämissuosituksia ja arvioida edellytyksiä vaikuttavuusarvioinnin laajentamiselle säätiön toiminnassa
- Hankkeen suoritti Gaia Consulting Oy kesän ja syksyn 2018 aikana
- Kohdeaineistona oli vuosina 2005-2011 rahoitetut väitöskirjat
- **Säätiön toimintatavat ovat 2011 jälkeen jo muuttuneet, mikä tulee huomioida tulosten tulkinnassa**

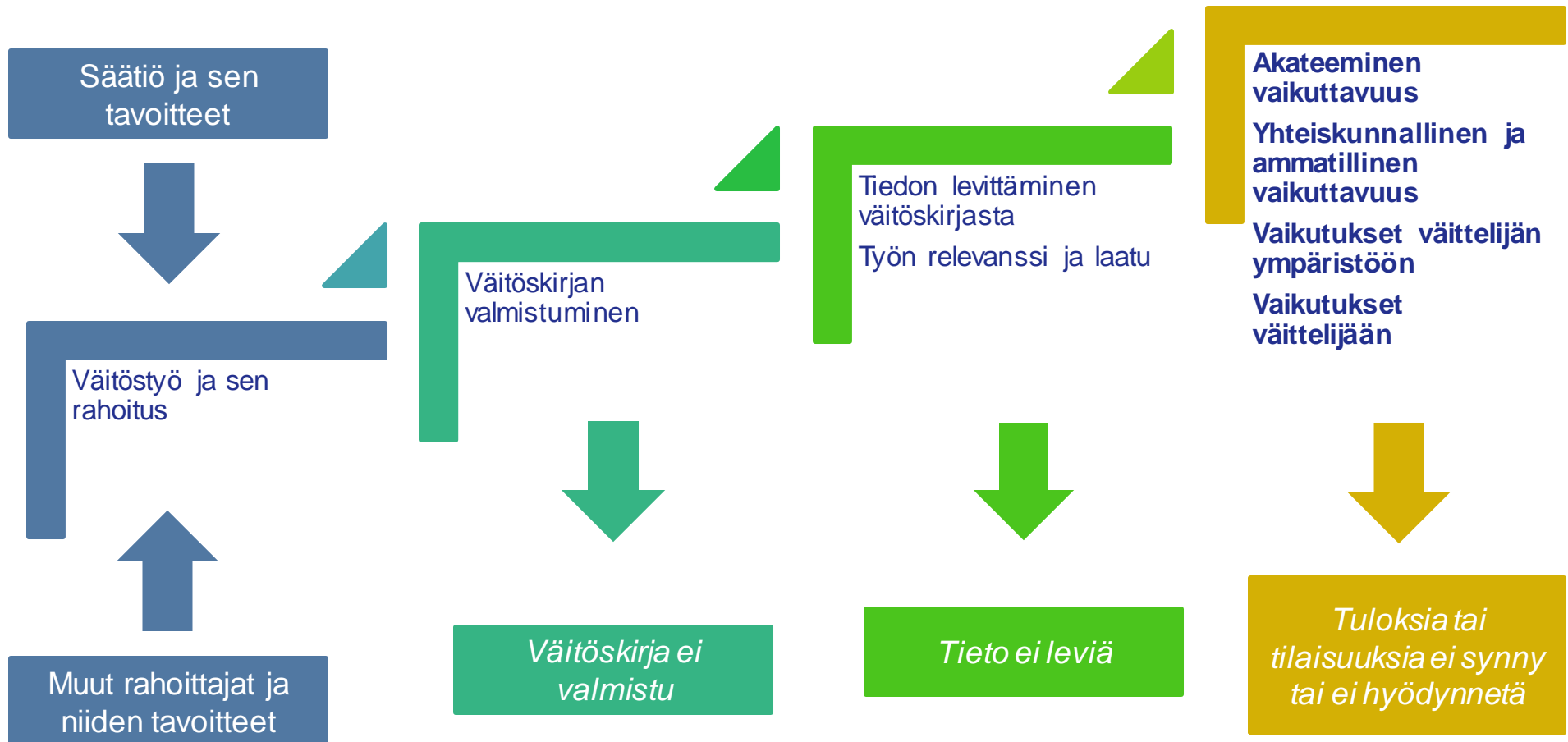
Alli Paasikiven säätiön väitöskirjarahoituksen vaikuttavuus



- Väitöskirja on opinnäyte, joka laaditaan tohtorintutkinnon suorittamiseksi yliopistossa tai korkeakoulussa
- Väitöskirja voi olla joko yhtenäinen teos eli monografia tai samaa aihetta käsittelevistä tieteellisistä artikkelista koostuva artikkeliväitöskirja eli niin sanottu nippuväitöskirja. Artikkeliväitöskirjan julkaisujen tulee asetuksen mukaan olla julkaistuja tai julkaistavaksi hyväksytyjä artikkeleita ja väitöskirjassa tulee niiden lisäksi olla myös johdanto- ja yhteenveto-osa.
- Säätiöillä on usein merkittävä rooli väitöskirjojen rahoittamisessa
- Väitöskirjatyön **suorat vaikutukset** syntyvät sen vaikutuksista ympäristöön.
- Merkittävimmät **epäsuorat ja oheisvaikutukset** syntyvät väitöskirjatyön sinänsä itseis- ja välinearvon kautta
- **Vaikuttavuudella** ymmärretään yleensä vaikutusten suhdetta alkuperäisiin tavoitteisiin so. siihen, miten väitöskirjatyö on tukenut säätiön sääntöjen mukaista toimintaa
- Fokuksessa ovat molemmat näkökulmat.
 - Säätiörahoittajan näkökulmasta väitöskirjan tieteellisiä sisältöjä ei ole tarpeen arvioida erityisesti; tämä työ on tehty jo väitöskirjaprosessin aikana
 - Relevanssi säätiön säädekirjan kannalta lienee arvioitu myöntöprosessissa
- Väitöskirjatyön vaikuttavuutta on tyypitelty seuraavilla sivuilla

Väitöskirjan vaikuttavuus ja vaikuttavuuden esteet

Säätiö voi vaikuttaa vain ketjun alkupäähän



Tutkimuskysymys	Menetelmät
Onko väitöskirja valmistunut	Kysely, tarkentavat haastattelut, nettihaut
Millaista mediajulkisuutta (perinteinen ja sosiaalinen media) väitöskirja on saanut?	Kysely, aineistoanalyysi, tarkentavat haastattelut, teemahaastattelut
Onko väitöskirjaan tehty viittauksia tieteellisessä kirjallisuudessa?	Kysely, bibliometrinen analyysi, teemahaastattelut
Miten apurahan saajan työura on edennyt väitöksen jälkeen?	Kysely, teemahaastattelut
Onko apurahan saaja julkaissut muita tutkimuksia/raportteja, jotka liittyvät säätiön toimialueeseen (perheen sosiaalinen turvallisuus)?	Kysely, bibliometrinen analyysi, teemahaastattelut
Onko apurahan saajalla ollut väitöstutkimukseensa/säätiön toimialueeseen liittyviä luottamus- tai asiantuntijatehtäviä?	Kysely, tarkentavat haastattelut, teemahaastattelut
Toimiiko apurahan saaja jollain tavalla edelleen säätiön toimialueella?	Kysely, tarkentavat haastattelut, teemahaastattelut

Kysely

- Kyselyllä pyrittiin mittaamaan väitöskirjojen vaikuttavuutta edellisen viitekehysten valossa sekä muita tutkimuskysymysten osavastauksia
- Myös tekijöitä väitöskirjan laadinnasta luopumisen takana pyrittiin selvittämään, mutta aineisto jäi liian niukaksi
- Väitös- ja yhteystietoja täydennettiin nettihauin

Bibliometrinen analyysi

- Väitöskirjoille suoritettiin suuntaa-antava viittaushaku Google Scholar –palvelun avulla
 - Monografioiden osalta haettiin väitöskirjan nimellä
 - Nippuväitöskirjojen osalta haettiin sekä väitöskirjan että osajulkaisujen nimellä ja viittausmäärät laskettiin yhteen
- Lisäksi selvitettiin väitelleiden h- ja g-indeksit sekä julkaisutoiminta väitöksen jälkeen

Teemahaastattelut

- Tutkittaviksi teemoiksi valittiin akateemiset palkinnot ja kunniamaininnat, tulosten merkittävä ammattikäyttö, perinteisen median viestintä, sosiaalisessa mediassa tapahtuva viestintä ja vaikuttavuus luottamustehtävien kautta
 - Kustakin teemasta suoritettiin kaksi puolistrukturoitua teemahaastattelua, joiden materiaalien pohjalta kirjoitettiin 10 tapauskuvausta, joista pyrittiin nostamaan esiin yhteisiä tekijöitä

Koko aineiston kuvailu



- Alli Paasikiven säätiö on 2005-2011 rahoittanut yhteensä 61:tä väitöskirjatyötä
- Kokonaisrahoitusmäärä on ollut noin 500.000 eur
- Keskimääräinen rahoitus on ollut 8300 eur ja mediaanirahoitus 5000 eur
 - Apurahat on myönnetty muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta kertaluonteisesti
 - Keskimääräinen summa on ollut selvästi alle 10% väitöskirjan kokonaisrahoituksesta
- Rahoitetuista henkilöistä 58 on naisia ja 3 miehiä
- 41:n tiedetään väitelleen ja lisäksi kyselyn mukaan 6 väittelee 2-3 vuoden kuluessa
- Arviolta siis **noin 80 % rahoitetusta saaneista on väitellyt**
 - Valmiista väitöskirjoista 28 on suomenkielisiä (suomi pääkieli) ja 13 englanninkielisiä
 - Valmiista väitöskirjoista 12 koostuu osajulkaisuista ja johdannosta ("nippuväitöskirja) ja 29 on monografioita

Nostoja kyselystä (1/2)



- Vastausprosentti oli yli 70
- Väitöskirjan valmistumiseen meni 3-13 vuotta, keskimäärin 7.3 vuotta
- Kolmannes rahoituksesta on myönnetty alkuvaiheen väitöskirjantekijöille
- Lähes kaikki ovat saaneet muidenkin säätiöiden rahoitusta
- Apurahan suurin merkitys on ollut prosessia tukeva ja ihmistä henkisesti tukeva
- Akateeminen julkisuus ja vaikuttavuus kohdentuu kansalliselle tasolle
 - Englanninkieliset väitöskirjat on kuitenkin noteerattu hyvin kv. foorumeilla
 - Huomionarvioista kuitenkin on, että neljäsosa vastaajista ei ole osallistunut akateemisiin konferensseihin ollenkaan väitöstyönsä aikana
- Ammatillinen ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus syntyy läheisestä verkennästä viranomaisiin ja järjestöihin
 - Säätiö ei ole tukenut teoreettista tutkimusta, mikä näkyy
- Säätiön ala kiinnostaa kansallista mediaa paljon, väitöskirjantekijät ovat antaneet paljon haastatteluja ja tuloksista on kirjoitettu perinteisessä mediassa
- Myös sometiedottaminen on ilmeisesti nousussa
- Väitös tuottaa mainetta ja kunniaa väittelijän työnantajalle ja isännöivälle yksikölle
- Vaikutukset omaan itseen ovat merkittäviä
 - Jälleen huomionarvioista on, että melko suuri joukko on ilmoittanut kuitenkin että vaikutuksia ei ole ollut

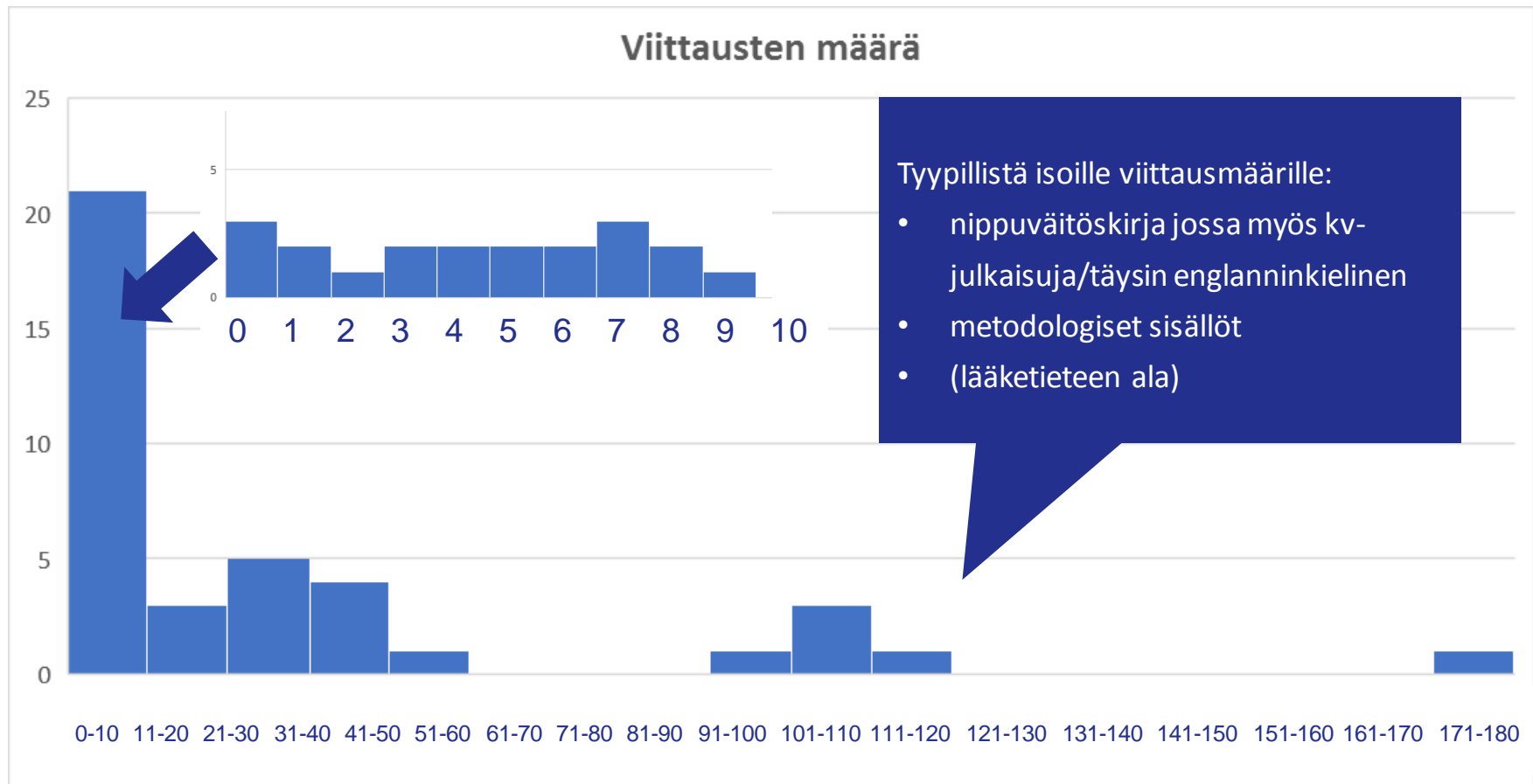
Nostoja kyselystä (2/2)

- N. puolet vastanneista ja puolet väitelleistä työskentelee perheen sosiaalisen turvallisuuden parissa tai sitä lähellä olevalla toimialalla
- Puolet toimii jollakin muulla toimialalla
- Akateemisella uralla suurin osa väitelleistä on postdoc-tutkijoita (8 kpl), mutta lähes yhtä paljon on lehtoreita, apulaisprofessoreita ja professoreita (6 kpl). Myös AMK:t työllistävät väitelleitä
- Dosenturi on 17%:lla vastanneista
- Ei-akateemisella uralla merkittävimmät työllistäjät ovat tutkimuslaitokset (9 kpl), virkamiesura (4 kpl)
 - Vastanneista yksi on töissä yrityksessä ja kaksi on itsenäisiä yrittäjiä
- Lähes puolet vastaajista työskentelee yksikössä jossa teki väitöstyönsä, tai samassa organisaatiossa eri yksikössä.
 - Vain yksi vastaaja on ulkomailla
- Vastaajista noin 23% on ollut luottamustehtävissä
- Vastaajista noin 28% on ollut ei-akateemisissa asiantuntijatehtävissä

Viittaukset väitöskirjaan ja sen osajulkaisuihin Google Scholar-tietokannassa

Bibliometrinen analyysi

- Keskimääräinen viittausmäärä 28.1 (md = 14); puoleen väitöskirjoista viitataan yli 10 kertaa



Viittausmääriin vaikuttavia tekijöitä, jatkojulkaiseminen



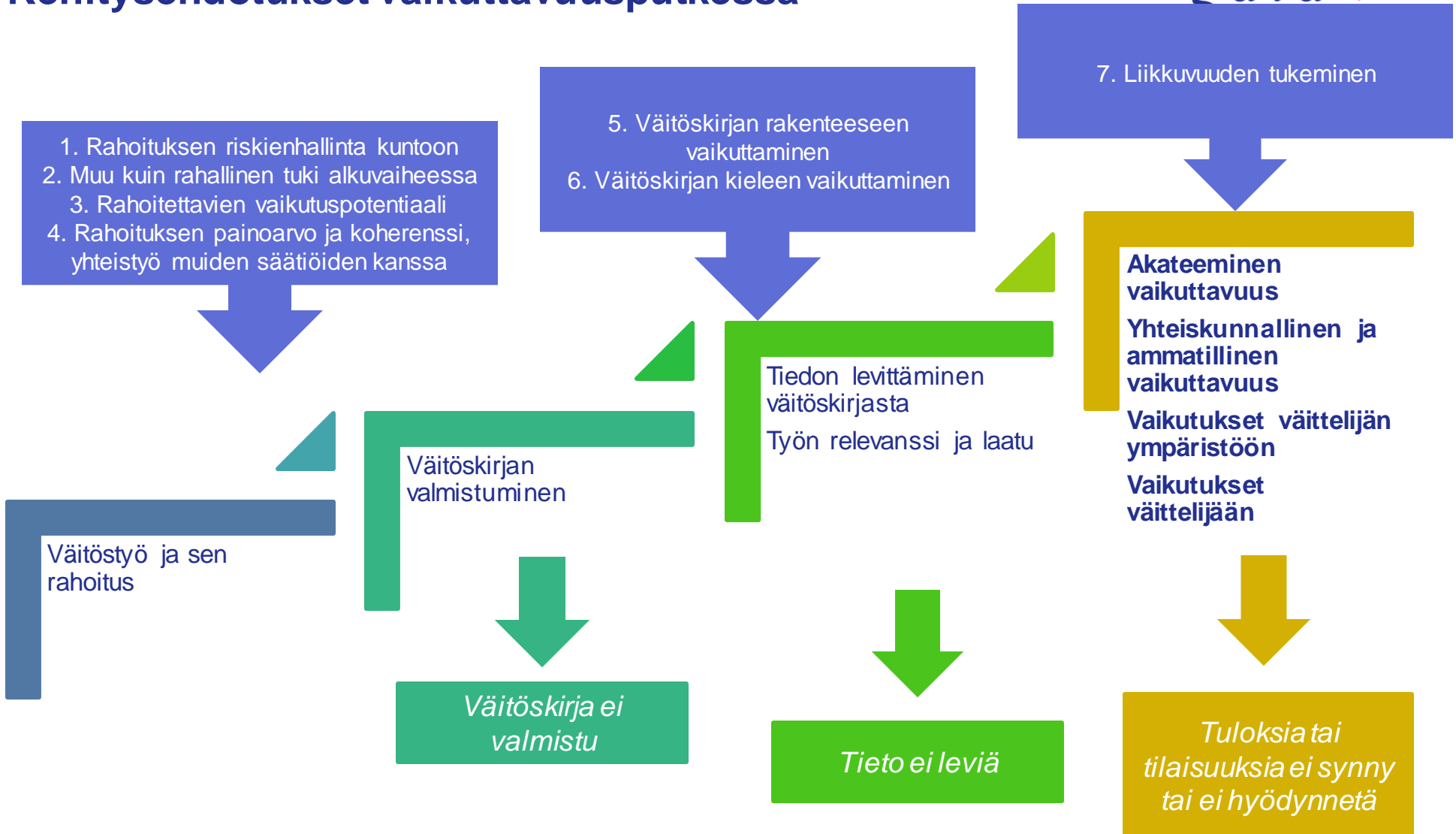
- Englanninkielisiin väitöskirjoihin viitataan noin kaksinkertaisesti suomenkielisiin väitöskirjoihin verrattuna
- Nippuväitöskirjoihin ja niiden osajulkaisuihin viitataan keskimäärin nelinkertaisesti monografioihin verrattuna
 - Osajulkaisut leviävät tehokkaasti niitä julkaisevien lehtien kautta ja tuottavat oikein kirjoitettuna julkisuutta myös koko väitöskirjalle
 - Ero on varsin iso
 - (Huom. Kyse on osin ristikkäisvaikutuksesta sillä monografioista suurin osa on suomenkielisiä)
- Lähes kaikki vastanneet ovat julkaisseet väitöskirjan jälkeen jotain
- Akateemiselle uralle suuntautuneet ovat julkaisseet paljon – yli puolet vastanneista on tuottanut yli 10 julkaisua
- Vastaavasti julkaisuindeksit ovat osin varsin korkeita: h-indeksi yli 10 on 4:llä kyselyyn vastanneella

Teemahaastattelut - yhteenveto



- Monelle pienikin apuraha on ollut henkisesti hyvin merkitsevä ja kannustava
- Alkuvaiheen apurahat ovat lujittaneet uskoa oman työhön ja kykyihin
- Lähes poikkeuksetta väitöstyö on ollut avartava ja osaamista merkittävästi lisäävä kokemus
- Väitöskirjojen saavuttamat akateemiset huomionosoitukset ovat osoittaneet väittelijöiden ja taustatiimien suorituskykyä suomalaisen ja kansainvälisen tieteen kentillä sekä osaltaan tukeneet väittelijöiden uraa ja uravalintoja
- Sekä ammatin että luottamus- ja asiantuntijatehtävien kautta tuleva ammatillinen ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus on suurta: väittelijät pääsevät omassa työssään ja tehtävissään viemään tutkimustuloksiaan käytäntöön
 - Tämä edellyttää toki että tuloksia on
- Säätiön toimiala on yllättävän mediaseksikäs ja näkyy laajalti suomalaisissa sanomalehdissä, radiossa ja jopa televisiossa
 - Medialla on kuitenkin suuri valta aiheidensa valitsemisessa
- Sosiaalinen media on yksi viestintäkanava muiden joukossa, mutta vaikuttava some-viestintä näyttäisi edellyttävän perinteisen median tukea
- Väittelijöiden populaarijulkaiseminen kirjoina ja muuten leviää lähinnä sen mukaan, miten kiinnostavana aihetta kulloinkin pidetään

Kehitysehdotukset vaikuttavuusputkessa



Vaikuttavuuden kehitysehdotuksia



1. Rahoituksen riskienhallinta: 23% dropout => 5% dropout

- Miten tunnistetaan ihminen joka ei heitä kesken?

2. Muu kuin rahallinen tuki väitöskirjan alkuvaiheessa

- Väitöstyön alkuvaiheessa oleville jonkinlaisen sparraamisen ja verkostoitumisen rahoittaminen olisi tehokkaampaa kuin rahan jakaminen?
- **Alumnitoiminnan kehittäminen**
- **Sparraustoiminta, kesäkoulut (tai tukeminen yliopistojen järjestämänä)**

3. Rahoitettavien valinta/tulosten levittäminen

- Rahoitettavan henkilön vaikuttavuuspotentiaali: uran vaihe, väitöskirjan potentiaalinen vaikuttavuus
 - Tuleeko ”harrastelijoita” rahoittaa vaikuttavuusmielessä?

4. Rahoituksen painoarvon ja koherenssin lisääminen

- Lähes kaikkia apurahan saajia oli toisaalta rahoittanut myös joku muu säätiö
- Onko viisasta teettää väitöstyöntekijöillä jatkuvaa pienten summien hakua?
- Miten myöntöprosessia koordinoidaan? Tekevätkö säätiöt päällekkäistä työtä?

5-6. Väitöskirjan kieli- ja rakennekysymykset: voisiko säätiö vaatia tällaisia asioita?

7. Liikkuvuuden tukeminen

- Vaikuttavuuden viimeinen vaihe edellyttäisi profeettojen siirtämistä omalta maalta pois; nyt ei siirry

Our Clients Make
the World Cleaner
and Safer.

gaia 

www.gaia.fi

